

Списанието излиза дваждъ: на 1 и 20, а притурката — веднъждъ: на 10 число всѣки мѣсець.

ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Съдържание:

Правата на женитѣ въ България. — Християнски долъ. — Силата на обичьта. — Разли. — Корреспонденция. — Облвление.

Правата на Женитѣ въ България.

(Продължение и край).

«Всѣки за каквото е повиканъ»; казва Новий Завѣтъ; за това ние не можемъ тѣй лесно опрѣдѣли кой индивидуумъ, за какво е прѣдначенъ непрѣменно, та да ограничимъ отъ малка още възраст естествениитѣ му наклонности и го опѣтваме безусловно къмъ известна цѣль.

Нека, прочее, онии жени, които считатъ себе си неспособни за семейнитѣ грижи, се прѣдаждатъ отъ ранна още възраст беспрѣпятственно за каквито законни занаятия считатъ себе си способни. Нека оная остарѣла, по тая или оная причина, мома, която вече се е отгазала отъ женидбата, се прѣдаде свободно въ онова, гдѣто намира, че

ще се ознамени. Подобни жени, които ще се откажатъ или ще бждатъ принудени да се откажатъ отъ семейнитѣ грижи, та ще се прѣдаждатъ на занаятията и искуствата, ще се явятъ твърдѣ малко; нѣма, прочее, защо да ги ограничимъ. По този начинъ ние мислимъ, че и развратътъ до една значителна степенъ ще се ограничи, тѣй като неговата причина не е само нѣмането въспитание, но, не по-малко е, и бѣдността. Има жени, които не искатъ да се унижатъ явно съ низки и тежки работи, които ги считатъ недостойни за тѣхната нѣжностъ и звание, а вратата на ония служби, за които тѣ, ако бѣхж подготвени, можехж съ успѣхъ да изпълняватъ, сж затворени за тѣхъ. Че жената може да изпълнява най-добрѣ всичкитѣ длѣжности, когато счита себе си неспособна или недостойна за всичкитѣ семейни задължения, доказва се и отъ болшинство жени, които заематъ тия постове. (Виждъ «Жен. Св.» въ разнитѣ год. II стр. 22, 126, 135; год. III стр. 24, 31, 87, 102 и пр).

* * *

Често пъти се случва да укоряватъ нѣкоя жена, че не седѣла у дома си; че не се занимавала съ възпитанието на дѣцата си и пр. пр., вслѣдствие на което тя давала на обществото не добръ възпитани членове. Но погрижилъ ли се е нѣкой да узнае, сжщинската причина на това? Погрижилъ ли се е да узнае по коя причина се омѣжила тая неспособна за възпитание ето на дѣцата си и семейното си щастие жена? Дали тя не се омѣжила просто за туй, за да не остане гладна? Дали цѣль на женидбата тя нѣмала просто осигоряваннето на живота и нищо повече?

Дали не е само и само да не се казва съ прѣзрѣние «остарѣла мома»! Ако тя бѣше подготвена така што да може всѣкакви длѣжности да земе; ако знаеше, че нѣма да намѣри никакви спѣнки въ упражненнето на практическия животъ, дали би се омѣжила въпрѣвъ желанието си и наклонноститѣ си? Дали тогава не щѣхъ се ограничи до една степенъ ежедневнитѣ прѣстѣпления, домашнитѣ раздори, невъзпитанието на дѣцата и пр. пр.? Ето въпроси, върху които трѣбва да се мисли малко. Но колко е трайно тѣхното по този начинъ осигоряване, показватъ ежедневнитѣ примѣри на останялитѣ вдовици съ нѣколко дѣца или пострадавши се отъ своенравията на непостоянното и слѣпо щастие. О! колко сж такива жени, които въ подобни случаи, като попарени, не знаѣтъ за каква работа да се заловѣтъ? колко сж подобни вдовици, които сж готови да спечелѣтъ съ най-тежки работи, по честно, насжщия си хлѣбъ за прѣхрана на дѣцата си? но уви! тѣ тогава се оказватъ слаби за тежки работи, а неспособни за леки. Защо? Защото внушено имъ било още отъ малки, че на жената трѣбва женидба и за това, тя трѣбва само да се грижи за тѣлесната си красота, да не ѝ се оцапатъ ржцѣтѣ, ако иска да се аресва, та за това исклучително да се готви, защото само тогава е сигурна, безъ, обаче, да се взематъ прѣдъ видъ прѣдстоящитѣ свещени задлѣженія на багажа ѝ, съ който тя встѣпва въ бракъ. Болко това е вѣрно, ние сме говорили въ 16 бр. на «Ж. Св.» год. II съ статията «бога жената е осигорена» и това наше говорение потвърждавамъ често настѣпившитѣ съ сърдцераздирателно съдържание писма въ Дирекцията ни

отъ подобни бѣдни жени, които се чудѣтъ какво да правѣтъ търсещи работа. Но тия нѣща може да разбере само оная, който си е далъ труда малко по-серпозно да мисли върху въпроса и е наблюдавалъ постояннитѣ подобни общественни случки, па се чуди, не за гдѣто се отбиватъ отъ честния нжтъ подобни злощастни нѣкои жени, но — какъ можѣтъ осуети всичкитѣ погушения и примки на нечестнитѣ, отъ които често зависи както нейната, така и на дѣцата имъ, прѣхрана. За това, какъ да се подготви жената и на какви работи, специално женски, трѣбва да се прѣдаде, сжщо сме говорили въ списанието си год. II стр. 42 съ стат. «Женский поминѣкъ.»

Тия разяснения ние счехоме необходими да дадемъ за оная, що обичатъ да прѣтължуватъ «Жен. Свѣтъ»; за оная, които казватъ, че сме проповѣдали, че мѣстото на жената е мегдантъ, а на мъжа — бухията, при всичко че не еднократно сме провъзгласили, че ние искаме *да се дава възможность на всѣка жена да упражнява туй за което се счита по-достойна и способна*, което и самата ни конституцията не запрѣщава. За кое нѣщо жената най-много е достойна, това много пъти сме казали и постоянно даваме съвѣти за по-успѣшното му достиганне.

У насъ, споредъ конституцията, на жената се даватъ всичкитѣ политически и граждански права, освѣнъ правото да ставатъ настоянници и членове на роднинския съвѣтъ и пр., обаче не всичкитѣ отъ даденитѣ ѝ права се упражняватъ отъ женитѣ, или защото има мнозина още, които се съмнѣватъ за тия права на жената, или защото жената не до тамъ намира нужда да упражнява тѣхъ, като има за сега съ какво да се занимава, па и не подготвена още. Това, обаче, право, което ни най-малко безъ да бѣрка на семейнитѣ грижи можѣтъ и сж длѣжи женитѣ да упражняватъ, е, че тѣ трѣбва да си даватъ гласа си при изборитѣ. И, дѣйствително, когато избраникътъ ще прѣдставлява не само мъжетѣ но и женитѣ, защо тогава тѣхнитѣ имена да не фигуриратъ въ списъцитѣ на избирателитѣ? За единъ часъ или за единъ день, до като даджѣтъ тѣ гласа си, нима ще се поврѣди съ нѣщо семейното щастие? Нима и конституцията не дава ли това право на всичкитѣ български подданници? Остава на това ни послѣдне запитване за което ние само се произнесохме за разяснение

въпроса, да отговорятъ и г. г. юриститѣ, отъ миѣнието на които ще видимъ, до колко криво сме разбрали конституцията, и до колко криво сме тълкували законитѣ; за което нѣщо тогазъ ще просимъ извинение, тъй като заявяваме, че не сме юристи.

Христианский домъ.

II.

Бракътъ.

Бракътъ е свещенно и божие постановление, което си има коренитѣ въ самото човѣшко естество. Той е толкова старъ, колкото и свѣтътъ. Той не принадлежи нито на известно време, нито на измѣстенъ народъ. Нито е той измисленъ отъ хората, нито пъкъ може да се отмѣни. Той стои всрѣдъ човѣшкитѣ общества като великъ непокушимъ естественъ законъ. Той е заповѣданъ отъ самия Богъ. Така Христосъ говори: «Каквото, прочее, Богъ съединилъ, нека човѣкъ не го раздѣля» (Мат. XIX, 4). Богъ е прѣдставенъ подиръ сътворението, че говори: «не е лобро да бѣде човѣкъ самъ; нека му направимъ единъ помощникъ като него» (Быт. II, 18); а Адамъ, като вижда Ева, която Богъ създаде отъ неговото ребро, извиква: «Това е сега кость отъ коститѣ ми и плѣтъ отъ плѣтъта ми; тя ще се нарече жена, че отъ мъжа си е взета» (Быт. II, 23). Въ тоя хубавъ расказъ се съдържа най-дълбокый смисълъ: че бракътъ е нравственно распорѣждане, който си има началото същевременно съ оная на самия свѣтъ, — е неизмѣнимъ и траенъ, а и си води потеклото отъ самия Създателъ; че съязътъ на мъжа и жената е търсене и намиране изгубения прѣдметъ, — е съединяване изново и допълняване отдѣленитѣ части на човѣчеството. Бракътъ е божие распорѣждане. Въ туй постановление си иматъ коренитѣ всичкитѣ добродѣтели. Въ него се намира слабото и относяще се къмъ увѣковѣчаванieto на рода естествено стрѣмление, което, като прѣминава прѣзъ всичкитѣ стѣпала на природата, очиства се и осветява. Отъ него произтича всѣкакво морално чувство; той е главната основа на всѣка нравственостъ, на всѣка нравствена свързка у хората. Той е божие распорѣждане, защото стои надъ всѣкакъвъ човѣшки произволъ и промѣнение. Истина е, че бракътъ се е промѣнилъ и прѣдставилъ подъ много видове и форма споредъ развитието, нравственното състояние и религиознитѣ идеи на народитѣ; но същиятъ бракъ, тоя нравственъ съязътъ на мъжа съ жената, никога не е отмѣненъ съвсѣмъ и нѣма да се отмѣни прѣди да изгасне въ човѣшката природа и послѣдната искра отъ нравственното чувство. Бракътъ е толкова старъ, колкото и свѣтътъ; при това, обаче, колкото сж различни прѣдизвикващитѣ го чувства, колко е различно въ него положението на

мъжа и на жената! У Юдеитѣ бракътъ е далечъ отъ светостта, съ която го обгради Евангелието. Примѣрътъ на самитѣ Патриарси показва, че многоженството не имъ било чуждо, а законътъ давалъ на мъжа правото да си исплди по волята жената, на която положението никакъ не било завидно. Бракътъ отстои още по вече отъ християнската свещеностъ у другитѣ древни народи. Многоженството съществува всѣду, освѣтъ у Гръцитѣ и Римлянетѣ, а жената, всичкитѣ безъ исключение народи, поставятъ на много по-долень уровеньъ отъ оная на мъжа.

Но чрѣзъ християнството бракътъ се одухотворилъ и се осветилъ; чрѣзъ него се е образувала една вѣтрѣшна и пълна общностъ на цѣлия човѣкъ; жената отъ робиня станѣла равностепенна другарка на мъжа. Евангелието опрѣдѣли едноженството, чрѣзъ което само може се разви домътъ и има въ него съгласие и любовъ. То учредило съязъта на мъжа съ жената, като казало: «Каквото, прочее, Богъ е съединилъ, нека човѣкъ го не раздѣля». А за да освети отношението на мъжа къмъ жената, до толкова е въздигнало вѣрата на единия къмъ другата, щото нито даже съ мисль е позволило прѣстъпванието ѝ. Апостолъ Павелъ нарича брака тайнство и го прѣдставлява за най-висше, най-вѣтрѣшно и неотцѣпимо съобщение на мъжа и жената, като го сравнява съ съязъта, съществующъ между Христа и Църквата. «Мъже, казва той, обичайте си женитѣ, както и Христосъ обича Църквата, та прѣдалъ себе си за нея» (Ефес. V, 25). А Църквата считала брака толкова свещенъ, щото испървомъ го е благославяла и го наредила между тайнствата.

Свещенното постановление на брака се основа върху любовта. Мъжътъ и жената, като напуснатъ бащата и майката, съединяватъ се едно. Цѣлий имъ животъ вѣтрѣшенъ и вѣвѣшенъ, съвпада въ всичко. Ставатъ въ всичко едно: и въ учението, и въ волята, и въ чувствата, и въ мислитѣ, и въ грижитѣ, и въ надеждитѣ, и въ радостта, и въ скърбта. Чрѣзъ брака хората стиватъ пълни; защото чрѣзъ него се съединяватъ раздѣленитѣ сили; защото мъжътъ се учи да чувствува чрѣзъ вѣжното чувство на жената, а жената се усилява чрѣзъ мъжа си. Въ брака се съединяватъ чувство и умъ, интересъ и за малкитѣ, и за голѣмитѣ, и за дома, и за отечеството. Въ него мъжътъ и жената не сж вече двѣ, но едно същество. А коя е онѣзи любовъ, що свързва мъжа съ жената? Тя е едната и вѣчна любовъ, която създаде свѣта, която обгрѣща свѣта и го поддържа; тя е любовта, що е самий Богъ. Тя извира отъ Бога, както казва евангелистътъ Иоаннъ. и тя е смисълътъ на думитѣ: «Каквото, прочее, Богъ съединилъ, човѣкъ не трѣбва да раздѣля». Тя е любовта, що, споредъ Апостола, «всичко обича, всичко вѣрва, за всичко се надѣва, всичко търпи, никога не испада.» Любовта е една, но видоветѣ ѝ сж само различни. Любовта на мъжъ и жена е най-тъсната отъ всич-

нитѣ видове любовь, затова пъкъ е и най-вжтрѣшната. Тя е същевременно чувствена и отвлѣчена любовь. Тя обгрѣща цѣлия човѣкъ. Тя въздига и одухотворява всѣко чувствено нѣщо. Тя е неборима. Тя не се уморява въ злините, не прѣстава да се надѣва, да покрива грѣшките на обичайната личност. Тя не ослабва отъ злощастията; та какво може слабо злощастие противъ истинската любовь? Тя е прѣдначена да задушавя всѣкакво егоистическо стрѣмление, да свързва по-силно сърцата, да поддържа силитѣ въ борбата на живота.

Тая любовь не остарѣва; тя не изчезва заедно съ тѣлесната сила, остава неизмѣнна; какво говорѣтъ? тя расте още повече и постепенно обзема и ума, и сърцето, и волята. Въ тая любовь все се улучшаваме, надвиваме си егонизма, ставаме по-сериозни и по-смирени и си търсимъ щастieto въ самитѣ насѣ, въ дома си. Въ тая любовь прѣставяме да считаме брака като ограничаване пъкъ; напротивъ, въ него си намираме пълната и истинската си свобода, свършенното си спокойствие и миръ.

Да, всички знаѣщи истинското щастие на брака, всѣки денъ се учатъ, че тукъ, въ дома, е истинското отечество, най-голямото щастие; че тукъ трѣбва да се събираме подиръ общественния шумъ, защото никое наслаждение въ по-широкъ кръгъ не може се сравни съ наслаждението на дома. Да, бракътъ е коренътъ на всичкитѣ нравствени сношения на живота! той обема всичкия вжтрѣшенъ и вънкашенъ животъ, опитомява човѣка и съставлява источника на щастieto на личноститѣ и народитѣ.

* * *

Колко пъти, обаче, бракътъ не сполучва! Колко пъти семейното огнище, въ което се надѣваме, че ще си намѣримъ щастieto, става источникъ на злощастие, истински пакълъ! Защо? Причинитѣ за това сѣ много, а на тия причини на семейното злощастие отговорността носимъ ние сами. Въ минутата, когато прѣдстои да основемъ щастieto или злощастieto прѣзъ цѣлия си животъ, ние не показваме нужното, изискуемото се благоразумие; забравяме, че цѣльта на брака не е само размножаването рода, но и щастieto на съпругитѣ и нравственото имъ усвършенствуване чрѣзъ взаимната любовь. Какъ, обаче, съпругитѣ могатъ да бѣдѣтъ щастливи, ако чувствата имъ не сѣ такива, щото отъ двѣ души и сърдца да се съставлява една душа и сърдце и съ готовностъ всѣки отъ тяхъ даси жъртува недостатѣцитѣ и изисканията, които би могли да разрушатъ домашното съгласие? Какъ могатъ да бѣдѣтъ щастливи съпругитѣ, когато стѣпватъ въ бракъ, или безъ да знаѣтъ единъ другия, или пъкъ обзети не отъ сериозното и приятното чувство на обичъ, но отъ дивата страсть на любовта, която вижда самопринуждѣства, за които и се чуди, а не и нѣкой недостатѣкъ. Огласенъ фамилиарността открива неизвѣст-

ни до тогава недостатѣци и злини, та твърдѣ скоро любовта се замѣства отъ омраза и прѣзрѣние.

Друга причина на несполучливъ и злочестъ бракъ сѣ, за жалость, самитѣ родители, които много пъти си оженватъ чедата, имайки прѣдъ видъ само общественното положение и материалнитѣ блага на младоженеца или на невѣстата, а необръщайки никакъ внимание, дали ще могатъ тѣ да си прѣживѣтъ въ съгласие като съпруги. Никакъ не е право да се жертвуватъ за едно тѣлесно или за интересъ мирътъ и радостта на живота на двѣ същества. Какви и колко ли болки и грижи, какви и колко въздишки и сълзи не прѣнасятъ такива бракосъчетания! А каква отговорностъ иматъ родителитѣ, които поставятъ нравственото щастие на чедата си по-долу отъ интереса и тѣлесното си; които, поради нѣкои второстепенни причини, принуждаватъ чедата си да встъпѣтъ въ омразенъ бракъ. Но ако не трѣбва родителитѣ да принуждаватъ чедата си въ такива бракосъчетания, то тѣ сѣ длѣжни, обаче, да не си даватъ съгласieto за оженването имъ, поради една слѣпа страсть, що угрожава онищожението на земяното щастие на чедата имъ.

Една отъ по-главнитѣ и по-обикновеннитѣ причини на злочеститѣ бракове се състои неоспоримо въ туй, че мнозина се оженватъ, не като иматъ прѣдъ видъ домашното щастие, но имѣйки за главна цѣль обогатяването, безъ ни най-малко да помислѣтъ дали могатъ прѣживѣ съ личността, за която се оженватъ и отъ която много пъти сѣ раздѣлени и по обществено положение, и по развитието, и по възпитание, и по характеръ, и по възраст. Богатството, навѣрно, спомогва много въ земяното щастие, и имѣющитѣ намѣрение да се ожени, трѣбва да размисли, дали може да поддържа честно и прилично жена си и чедата си. Евангелието не осѣжда богатството само по себе си, нито поставя добродѣтелта въ бѣдността, въ непритежаването нищо, въ тѣлеснитѣ страдания и лишения; но чрѣзъ здравия разумъ и опита осѣжда обожаването на богатството, което унижава човѣка и е источникъ на бѣзсмѣтни нравствени и общественни злини. Златото на цѣлия свѣтъ не може ошастливи двѣ същества, на които чувствата и мислитѣ не се срѣцатъ. По е завидно щастieto на бѣдния, който не е забогатѣлъ чрѣзъ брака, но е сполучилъ сърдце любяще и тѣсно съ него свързано. Каква полза, ако сълзитѣ падатъ надъ златообшити халийки или надъ роскошна рокля? Дали за това тия сълзи сѣ по-малко горчиви? Каква полза да се прѣкарва въ богатство животъ неприятенъ и безнадежденъ? Службитѣ, високий общественъ постъ не исцѣряватъ ранитѣ на сърцето, не изпълватъ празнотата, която отваря въ сърцето, не изпълватъ празнотата, която отваря въ сърцето живѣнието заедно съ нѣкой омраза личностъ.

Друга причина на злочестъ бракъ съставлява по нѣкога самия домъ. Съпругески животъ, прѣкар-

ванъ въ скарване и неприятности, става най-тежкото нго; той е пълень съ злочестини и скърби. Много пъти съпругитъ забравятъ, че, ако желаятъ мира и щастнето, трѣбва да се освободятъ отъ недостатъцитъ си, които бихъ могли да развалятъ взаимната хармония; че трѣбва да сѣ едни къмъ други милостиви, услужливи, искренни, и въ думи, и въ дѣла. Своеравията имъ, грубостта имъ, каприцитъ имъ, духътъ на противоричането, злобата, принасятъ хладина, унищожаватъ радостта и щастнето и правятъ невъзможно спогодяването и искренното имъ сприятеливание. Любовта не се прѣсила, но всѣки единъ става достоенъ за нея. Никого фамилярността въ брака не позволява неприлични и груби говорения; защото отъ това произлиза едно трайно озлочестение и избѣгва изъ дома мирътъ, а заедно съ него и Божнето благословение.

Но най-страшната причина на злочеститъ бракове е нѣманието взаимна искренность. Съпругитъ трѣбва да иматъ едни къмъ други неограничена искренность и откровенность. Първата тайна на едного отъ двамата е първата рана противъ взаимното довѣрие. Първото излъгвание прави да исчезне за винаги вътрѣшното взаимно убѣждение, което е основата на истинската любовь; защото излъгващия се страхува да не бѣде излъгванъ, а излъганий гледа недовѣрчиво на излъгващия. Нека и двамата си отварятъ единъ къмъ други дълбочинитъ на сърдцата си, защото само така може да има *една душа и едно срдце*. Подозрѣнието много пъти е унищожило и най-щастливитъ даже домове. Гдѣто всѣки отъ съпругитъ си има особенни тайни, гдѣто нѣма искренность и откровенность, тамъ се появява всѣкаквъ видъ злочестие; тамъ твърдъ лесно се вмѣкватъ клеветата и интригата; тамъ искуситъ развратници могатъ да качатъ, може би, и самата непорочность на брака, та невѣрността да прѣстъпни даденитъ клетви; невѣрността, туй най-тежко, а въ сѣщо време най-омразно, прѣстѣпение противъ свещенното постановление на брака. Прѣстѣпващия взаимната съпругеска вѣрность, прѣстѣпва клетвата, що е далъ прѣдъ Всевишняго и показва една неопростима, за нѣкой разуменъ човѣкъ, разваленость. А какви злини произлизатъ отъ това за дома, каквъ срамъ обзема семейното огнище, какви мъки мѣчатъ срдцето на онеправдани! Вѣрността е първото условие на всѣко важно и до животъ сѣединение чрѣзъ брака. Прѣстѣпването, прочее, на вѣрата унищожава брака. Гдѣто захваща невѣрността, тамъ прѣстава бракътъ. Затова Евангелието не само запрѣщава чрѣзъ седмата заповѣдъ невѣрността, но и осѣжда нечиститъ желанія; защото, когато завладѣе срдцето едно таково желаніе, то охлажда съпруга къмъ другарката на живота му, заслѣпява го къмъ нейнитъ добродѣтели, увеличава недостатъцитъ му и поражда злочестнето. И самата повърхностна невѣрность обесчестява дома, възбужда страстьта на ревността, която отравя всѣ-

китъ удовольствия на живота и промѣнява брака въ истински пакълъ, гдѣто постоянно се мѣчатъ злочести родители и още по-злочести чедра.

Не отъ много време се е почнало да се забѣлѣжава въ нашето общество едно явление, което струва да привлече вниманието ни и да възбуди грижитъ ни. Това явление е, че отъ день на день, за голѣма нравственна поврѣда и прѣпрѣчване благоденствието и на личноститъ, и на обществото, браковетъ ставатъ все по-рѣдки и по-рѣдки. Главната причина на това жалко явление сѣ разноснитъ за показванieto ни на хората, бесцѣлний и несъразмѣренъ съ материалнитъ срдства на мнозина раскошь, който, за зла честь, отъ день на день се по-распространява у насъ. Простотата на нравитъ размножава браковетъ, които могатъ направитъ двѣ души щастливи чрѣзъ съгласуванieto на чувствата и мислитъ. Напротивъ, извѣнмѣрнитъ разноси, не прѣодолимото стрѣлание къмъ всѣкакви наслаждения и удовольствия, къмъ раскоша и великолѣпнето, на които много родители отрано още си учатъ дѣщеритъ, — всичко туй прѣпрѣчва на брака и го прави много мъченъ. А при всичко че спомогва гласътъ на природата и сѣществува взаимната наклонность, бракътъ става невъзможенъ, защото ограничєний имотъ на едного недостига за всѣки день увеличаванитъ нужди и разноси. Ето резултатътъ отъ раскоша. Раскошьтъ излива най-гибелната отрова въ лоното на семействата, развали семейния миръ, унищожава щастнето на благородни момци и незинни моми. Раскошьтъ прѣстъпва и най-свещенитъ распорѣдки на природата, противопоставя се въ изпълненieto на най-приятнитъ и най-свещенитъ желанія, промѣнява въ сълзи и въздишки най-благороднитъ расположения на чувствителни срдца, които могатъ намѣри щастнето въ взаимното сѣединение, и води къмъ материалното и нравственното испадание на домоветъ. Той отдѣли човѣкъ отъ човѣкъ, води къмъ себелюбието, което всичко прѣзира, а себе си само обожава; ослабва възкитъ на парода, обезсилва брака, доказва за праздна дума любовьта къмъ отечеството и псхабива човѣшкия родъ.

* * *

На всѣка общественна катастрофа е прѣдшествовало прѣзрѣнието къмъ брака, защото то по нужда има за резултатъ ослабването на всѣкаква морална и общественна възрка. Това засвидѣтелствува исторіята на Грѣцитъ и Римлянетъ; това ни увѣрява исторіята въобще и всѣкидневний опитъ. Но раскошьтъ е убиецътъ на домашното щастие, главната прѣчка за щастливитъ бракосъчетанія. Затова той е на всѣкъдѣ осѣденъ отъ благоразумнитъ хора; затова длѣжни сме да го осѣдимъ и ние особенно християнетъ, които сме научени да диримъ истинското величие и истинското щастие въ богатството на духа и срдцето. Нека се въздигнемъ отгорѣ той дебелашки материализмъ, който грози да задуши всѣкакво велико и

благородно у насъ чувство; нека си припомяваме хубавитѣ евангелски думи: «не само съ хлѣбъ ще живѣе човѣкъ»; нека обгърнемъ прѣди всичко любовта, която Богочовѣкъ е прѣповѣдалъ на цѣлия свѣтъ, и която сама може да запази свещенно и свето постановлението на брака. Гдѣто има християнска любовъ, тамъ владѣе радостъ и миръ, тамъ владѣе безоблачно щастие. *М. М-ва.*

Силата на обичта.

(Прѣводъ).

Въ кулата на единъ властникъ доведохъ войницитѣ му единъ робъ въ окови; той имаше благородна физиономия и стоеше правъ горделиво.

— Ето прочее ти, който се осмѣли да прѣзрѣшъ властѣта ми, въ рѣцѣтъ ми! извикнѣ отдаlechъ властникѣтъ.

При твѣ думи, обаче, робѣтъ не поблѣднѣ никакъ, нито наведе главата си; но, като се испрѣчи още по-горделиво, каза:

— Да, азъ прѣзрѣхъ несправедната ти властъ и не се раскайвамъ за това: азъ бѣхъ длъженъ да защитѣмъ огнѣтѣванитѣ хора отъ силния мѣчителъ. Но слушай: когато точно азъ се връщахъ отъ една дълга военна експедиция, за да пригърнѣ чедата си; когато вече съвсѣмъ бѣхъ забравилъ омразата си противъ тебъ и се не прѣдпазвахъ никакъ, войницитѣ ти ме заобиколихъ най-прѣдатески и ме уловихъ; . . . азъ щѣхъ да те нападамъ лично и законно!

Властникѣтъ се ядоса, но, въпрѣки това, робѣтъ продължи рѣчта си съ силния си гласъ:

— . . . Слушай! едно нѣщо искамъ отъ тебъ: да ми подаришъ за нѣколко цѣна само свободата ми, отъ която ти толкозъ безсѣвъстно ме лиши, та да отидѣ да видѣмъ дѣщеря си и малолѣтния си синъ; и, слѣдъ като ги цѣлуемъ, заклѣвамъ Ви се честно, че ще се прѣдамъ пакъ самичкѣ въ рѣцѣтъ ви!

— Ти желаешъ да видишъ чедата си! отвърнѣ звѣрски властникѣтъ; но нѣма да ги видишъ никога вече, нѣма да чуешъ гласа имъ; тоже нѣма да видишъ вече и дневната свѣтлина. Азъ знамъ една толкозъ тайна и дълбока тъмница, въ която ти ще стоишъ много по-осамотенъ и забравенъ, отколкото въ дълбочината на гроба си!

Слѣдъ това той взе една запалена главня и като се вмѣкнѣ въ тайната стѣла, захванѣ да слиза по неѣ, послѣдванъ отъ тѣлопазителитѣ си, що дръпвахъ отподирѣ си роба.

Тѣ все слизахъ беспрѣстанно, миняхъ дълбокиятѣ основи на кулата и продължавахъ да слизатъ дълго врѣме, догдѣто, най-послѣ, стигнахъ въ едно толкозъ дълбоко мѣсто, щото едва дишахъ, а главнята, по нѣмане въздухъ, бѣше готова да се угасне; тамъ, на края на стѣлбата, властникѣтъ отвори едно отверстие, прѣзъ което спуснахъ долу роба въ една тъмница, прилична на кладенецъ.

Слѣдъ свършването работата си, той възлѣзе съ двѣ крачки стѣлбата, мислейки за постигнатата си мѣстъ.

Подиръ малко дойде въ кулата една дѣвица, държеща за рѣката малолѣтния си братъ, и поиска да види властника, който ѣмъ прие въ голѣмата си зала, седещъ на единъ богатъ прѣстолъ, и заобиколенъ отъ тѣлопазителитѣ си.

Дѣвицата му каза:

«Господарю! азъ съмъ дѣщеря на оногози, когото държишъ въ тъмницата на кулата си. Азъ не идѣ да испросѣмъ отъ Васъ освобождението му, понеже той не е сторилъ нищо; азъ само просѣмъ отъ Васъ да ни пуснешъ да състрадаемъ заедно! затвори ни, свѣржи рѣцѣтъ и краката ни съ тежки окови, съ каквито на баща ни; но поне да сме на едно; заграждащитѣ ни стѣни нека ни раздѣлятъ отъ цѣлия свѣтъ, но само не и отъ баща ни!»

И, казвайки това, гласѣтъ ѣмъ треперѣше, и стискаше съ още по-голѣма сила братовата си рѣка.

Властникѣтъ, вмѣсто да ѣмъ отговори, направи съ главата си единъ отрицателенъ знакъ, па, като се обърнѣ къмъ тѣлопазителитѣ си, извикнѣ:

— «Той би билъ много щастливъ и въ дълбочината на затвора си, ако би ималъ при себе си такъва дѣщеря!». Тогива, гледайки на неподвижната мома, тропнѣ съ крака си, и каза: «иди си!».

Злочестата дѣвица се обърнѣ крайно изнеможена и направи една стѣпка къмъ вратата; но ненадѣвно взе да хлѣда, и, като се върнѣ пакъ неволно къмъ властника, колѣннички прѣдъ нозѣтъ му, ронеща горчиви сълзи по съжподѣвната покривка на прѣстола.

Властникѣтъ ѣмъ погледнѣ съ студенъ погледъ и попита:

«Обичашъ ли баща си? Увѣрена ли си, че и той тоже те обича?»

— О, господарю! ако не ме обичаше, то какъ ли би ме приучилъ той, за да го обичамъ?!

— Ние ще видимъ да ли казвашъ истината; и ако се окаже, че тойзи баща, когото ти считаешъ толкозъ чедолюбивъ, не та е забравилъ още, повикай го, и ако ти отговори, азъ ще го опростѣмъ!

Дѣвицата намисли малко, испита съ очитѣ си дебелината на стѣнитѣ, и каза:

— Какъ! Вие искате, прочее, щото слабый ми гласъ да прѣмине прѣзъ толкозъ дебели стѣни, що ни раздѣлятъ?

— Ако гласѣтъ ти, прочее, е слабъ, отговори той, вземи си нѣкоя трѣба и трѣби съ неѣ, или бий камбаната на опасността и ако баща ти ще чуе звука имъ, веднага ще го освободѣмъ!

Дѣвицата се прѣклони казвайки: «Благодарѣмъ Ви! Богъ ще ми помогне да си найдѣ звукъ толкова силенъ, щото да стигне до затвора на баща ми.» . . .

* * *

Слѣдъ малко, по молбата на дъщерята на роба, всичкитѣ градски камбани, както и онии на близколежащитѣ сѣля и градища, взехъ да бийтъ същеврѣменно. Тогавъ тъмничарьтъ дойде къмъ роба и му каза :

— Чувашъ ли нѣщо?

— Какво ли бихъ чухъ, освѣнъ монотонното си сърцебиение? отговори робьтъ съ слабъ и изнемощенъ отъ мъжката гласъ.

Като съобщихъ тоя отговоръ на дъщеря му, тогива само тя можи да си въобрази и прѣмъри дълбочината, въ която се нахождаше баща ѝ. Впрочемъ тя не се отчая, но, веднага още, като продаде всичкото си недвижимо имущество, купи срѣцу полученитѣ пари, твърдѣ голѣмо количество мѣдъ, отъ която, като ѝ растопихъ, излѣхъ една толкова колосална камбана, щото звукьтъ ѝ изпълнюваше съ страхъ и трепетъ сърцето на всѣкого.

— Чувашъ ли нѣщо? попитахъ пакъ роба.

— «Нѣщо!» отговори той.

Работницитѣ, що излѣхъ камбаната, отчаяхъ се, та думахъ по между си :

— «Напраздно ние се мъчимъ; трѣбва да изгубимъ надеждата си, че звуковетѣ на камбаната ще стигьтъ до баща ѝ». Само въ сърцето на дъщерята останъ една необорима надежда и каза въ ума си: «Не е възможно, щото гласьтъ на дъщерята, съ божията помощъ, да не стигне, най-послѣ, до сърцето на бащата.»

Тогива ти взе всичкитѣ си скъпоцѣнни камени, що притежавахъ и ги продаде. Не ѝ останъ вече нищо. Растопихъ отново камбаната, и, като прибавихъ още грамадно количество мѣдъ, излѣхъ ѝ повторно, толкова колосална, толкова тежка, щото станъ нужда да съградѣтъ една нова камбана. Дѣвоиката тогавъ, като си съсрѣдоточи всичкитѣ си сили, взе, заедно съ другитѣ, да бие и съ двѣтъ си ръцѣ камбаната.

Огъ ватрѣшността на гигантската камбана веднага се издадохъ и распространихъ толкова силни звукове, щото всичко прѣдъ тѣхъ се расчупваше, камбанарията треперѣше отъ основитѣ си, а цѣлата земя трептѣше.

— Не чувашъ ли нѣщо? попитахъ тогавъ пакъ роба.

— Да! отговори той; чувамъ едно подземно стенание, което гаче иде къмъ мене отъ земната повърхность.

— Робѣ! то е гласьтъ на дъщеря ти, що те вика; ти си вече свободенъ!

Вратата на тъмницата се раствори хъ; рицарьтъ възлѣзе стълбата; но при възлизанието си усѣщаше, че земята и каменитѣ на около треперѣтъ, а сърцето му тоже трептѣше; чудесний пѣкъ звукъ, като се непрѣкъснато възобновяваше, оглушаваше ушитѣ му и се вмѣваше въ душата му!

Когато вече стигна до най-горнето стѣпало; когато поблѣднѣлото му лице се видѣ отъ свѣтлината;

когато съживителний въздухъ на свободата се вмѣва въ гърдитѣ му, тогива той, като не можи да се удържи на расколебванитѣ си нозѣ, падна въ несъзнание. Но силний и оглушителний звукъ на камбаната все го поканваше; той се събуди, стана на краката си и се отправи къмъ мѣстото, отгдѣто идѣше звукьтъ. Колкото се приближаваше, толкова звукьтъ звучеше по-силно; гаче изпълнюваше земното и небесното пространства.

Най-послѣ той стигькъ въ политѣ на камбанарията; същеврѣменно онуй официално и жално поканване се прѣсѣче, земята прѣставъ да трепти и младата дѣвица намѣри и пригърна горещо пакъ баща си.

Нѣма прѣпитствие, което обичающето сърце да не може надви!

Мирославова.

Разни.

По висшето женско образование въ Прусия. Пруското правителство разрѣшило на женитѣ да слушатъ лекции въ университетитѣ; но не въ качеството имъ на пълно-правни студенти, а като свободни слушатели. Това въ смѣтность до толкова ограничено право, срѣщнало съпротивление отъ страна на нѣкои професори, които твърдѣ малко съчувствували на това распорѣждане. Споредъ в. «Борсень Курьеръ», професорьтъ отъ Берлинскитѣ университетѣ, Ерякъ Шмидтъ, се обърнѣлъ къмъ Министра на Просвѣщеніето съ ходатайство, щото слушанието на неговитѣ лекции да бѣде освобождено отъ присѣтственіето на жени. Другъ единъ професоръ отъ същия университетъ, Трейтшка, безъ да събуди въ министерството, като заблѣлжиль, че въ числото на слушателитѣ му се намирала и една жена, отказалъ да държи лекциитѣ си, и като слизалъ отъ катедрата, за да си отпва, приближилъ се до госпожата — слушателька, прѣдложилъ ѝ любезно ръката и подъ ръка ѝ извелъ изъ стаята, а слѣдъ това се върнѣлъ, та продължилъ прѣдаваніето си. Слѣдъ свършваніето лекцията си, той заявилъ на едного отъ другаритѣ си, че по нѣкой начинъ нѣма да търпи присѣтственіето на жена въ неговото отдѣление, при прѣподаваніето му лекции; той билъ рѣшилъ да постави стража при входната врата, която да пази, щото нито една жена да не прѣстъпи прага на стаята му. «Свобода».

(Браво на прусадитѣ! «Ж. С.»)

Ужасенъ пожаръ въ Варна. На 29 Февр. около 5 часа къмъ разсѣвяване, страшенъ и ненадѣенъ пожаръ избухна въ туващото Ерменско училище и въ едно най-кратко врѣме унищожилъ цѣлото училище. Трагичното, обаче, е тукъ, гдѣто въ една отъ горнитѣ стая се гощавалъ Н. Пр. Архимандритьтъ *Мажрджис Дерунианъ*, младъ служителъ на вѣрата и народа си, около 29 год. пѣленъ съ енергия и развитие, който едвамъ въ нѣкъ вечеръ билъ пристигналъ отъ г. Добричъ и не слѣдъ малко щѣлъ да замине за Бургасъ за изпълнение на повѣрената нему мисия отъ

Ерменския Патриархъ въ Русия, за да види отъ близо положението на Ерменцитѣ по всѣко отношение. Въ тѣзи бъркотия всѣкой мислѣше, че той се отървалъ отъ разрушителния огънь; това повече се потвърди, когато при качването на нѣгоко си до прозора на стаята му, видѣло му се, че той не се намиралъ вече въ неѣ. Другия денъ всѣкий търсѣше Архимандрита за да му изрази съчувствието и за станалото, и благодари Бога за чудесното му спасение. Но, уви! Архимандрита никѣдъ го нѣмаше! Тогазъ вече всѣки разбира участъта, която сполѣтъ този толкова симпатиченъ свещеникъ и почивахъ да го дирѣтъ подъ развалнитѣ на пожара.

Днесъ вече се намѣри свещенното му тѣло изгорено съвършено и свито на една черна маза! Цѣлий градъ голѣмо съчувствие показва за станалото.

Първий международенъ конгресъ по печата въ Анверсѣ 1894. Слѣдующитѣ извѣщаваме отъ Б. прѣгледъ. Въ 4 и 5 засѣд. членовѣтъ на конгреса се занимавали съ *ролята на жената въ журнализма*. Госпожица Гренсъ Бенедикта Стюартъ, сама журналистка и делегатка на лондонския вѣстникарски институтъ, чела на английски единъ интересенъ рефератъ за Англичанката като вѣстникарка. Мисъ Стюартъ обяснява, че жената била застава да се прѣдаде на журнализма, както на толкова други мъжки занятия, отъ жестовата борба за съществуванieto. Сега въ Англия нѣмало голѣмъ вѣстникъ, който да не притежава сътрудници жени. Споредъ мисъ Ст. жената се отличавала не толкова като репортерка и политиканка, колкото като внимателна *описателка* на фактове и случаи. Въ тоя клонъ никой не може ѣ надвари. — По поводъ на тая рѣчь г. Загуляевъ казалъ нѣколко думи за рускитѣ журналистки. Въ врѣме на послѣдната руско турска война кореспондентътъ на в. Голосъ била една дама. — Г-жа Каирова и ораторътъ цитувалъ още други примѣри. Сега, споредъ г. Загуляева, въ всѣки руски вѣстници работѣтъ и жени.

Вилѣ отъ Антверпенъ забѣлзалъ, че и въ Френката преса се подвизаватъ нѣколко отлични журналистки. — Бахеръ привелъ за доказателството, колко бърже жената е успѣла да обикне и усвои вѣстникарството. факта, че въ Англия въ 1845 год. имало само 15 журналистки, и въ 1891 год. число то имъ възлизало вече на 800! Другъ единъ членъ на конгреса, Тригсъ, съобщилъ, че въ Нова Зеландия жената отдавна е успѣла да си извоюва едно почетно мѣсто като вѣстникарка. Впрочемъ въ тая щастлива страна женитѣ иматъ не само право да посѣщаватъ университета, но и да избиратъ прѣдставители за парламента, па и сами да бѣдѣтъ депутатки. Г. Тригсъ цитувалъ единъ примѣръ, какъ една дама — пакъ въ Нова Зеландия — жена на едавъ журналистъ, успѣла въ кратко врѣме да посѣти въ тайнитѣ на мъжовата си професия; и да замѣсти съпруга си когато той се разболѣлъ — за по-дълго врѣме.

Въ 5 засѣдание Депенъ отъ Парижъ, въ допълнение на Тригсовото съобщение, разказалъ единъ случай отъ Германия, гдѣто една дѣвица замѣстила при аналогични условия баща си въ редакцията на вѣстника му.

И. Д. Ш.

Корреспонденция.

Г. Г. М. Ш. *Разрядъ*. Колкото ни е извѣстно отъ публикуванитѣ ни статии за Соф. стоп. училище, испратени отъ ученилюбиви Г-жи, то е добръ уредено и може съ успѣхъ да Ви подготви за учителка по занимаемата си часть. Съжалваме само, гдѣто Дирекцията на това училище никога не е счела нужно да ни испрати както устава му, така и разнитѣ распорѣдания, та да можемъ удовлетвори разнитѣ запитвания на абонаткитѣ ни относително това. Колкото за подобни училища въ странство, ще се пише на дълго въ «Жен. Свѣтъ». — В. Б. *Пловдивъ*. Статия «Жен. институтъ за чистота» ще се помѣсти. — М. И. Искрен. *Видинъ* получ. 7 лв. за 96 год. А. Жейн. *Търново*. Съобразихме получ. 7 лв. за 96 год благодаримъ. — С. П. Др. *София*. Съобразихме се. *Внесѣте, стои*. за 2 мѣс. л. 1.20. А. Т. *Битоля*. Броеветъ Ви се пращатъ най-редовно; справѣте се, молимъ съ пощата и съобщѣте ни. — Пор. *Бехос*. *Пловд.* получихме 7 л. за 96 год. съобразихме се.

За знание.

Понеже не всички отъ г. г. абонатитѣ ни въ гр. Варна сж си внесли абонамента както за настоящата година, така и за минжлитѣ, затова съобщаваме имъ, че ще имъ се пратѣтъ отъ дирекцията ни **распискитѣ имъ подписани и подпечатани надлежно, при получванието на които се умоляватъ да се издѣлжѣтъ.** Въ противенъ случай, ще спремъ вече испращанieto на броеветѣ.

Genski Sviette MONDE FÉMININ

Revue scientifique, artistique et littéraire en langue bulgare, paraissant deux fois par mois à Varna, sous la direction de Mme Théodora Noeva, avec le concours bienveillant des meilleures plumes de Bulgarie. Ce journal a pour but le développement moral et intellectuel de la femme et l'enseignement de ses devoirs. Un supplément mensuel, sous le titre de **DOMAKINIA** (la Menagère) dirigé par M-elle **Hélène Manova**, renferme, outre de nombreuses planches d'ouvrages d'utilité et d'agrément, une foule de conseils pratiques sur le gouvernement intérieur de la maison, sur la technique du foyer et tout ce qui a rapport à l'économie domestique, à l'hygiène etc.

Pour les specimens, s'adresser à la directrice, Mme Th. Noeva à Varna (Bulgarie.) Annonces: 8me page entière fr 25, demipage fr. 15, la ligne garm. 25 cent. Pour annonces, plus de 3 fois esc. 15%.

Годишенъ абонаментъ:

I за абон. въ Т.-П. станция — на списанието . . .	л. 3.—
— на списанието съ притурката . . .	« 5.50
II за абон. на право въ Дирек. — на списанието . . .	« 4.—
— на списанието съ притурката . . .	« 7.—
за странство — на списанието . . .	« 5.—
— на списанието съ притурката . . .	« 9.—

Всичко, що се отнася до списанието или притурката, испраща се съ адресъ: **До Дирекцията на «Женския Свѣтъ» ул. Войнишка № 122 — Варна.**

Писма неплатени не се приематъ, **Всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и госпожици, приематъ се.** Правото на записъ. въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ абон.